

Verksamhetsplan 2017 för FOU nu

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
MÅL OCH UPPDRAG	4
ARBETSPROCESS	4
PRIORITERADE OMRÅDEN	5
PROJEKT OCH PROCESSER	7
MILJÖ- OCH JÄMSTÄLLDHETSARBETE.....	12
PERSONAL OCH EKONOMI.....	12

Sammanfattning

FOU nu är en samägd forsknings- och utvecklingsenhet av Stockholm läns landsting och de sju kommunerna, Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna stad, Upplands-Bro samt Upplands Väsby. Målsättningen med forsknings- och utvecklingsenhet att bidra till ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning.

Värde för den enskilde (brukaren, patienten, anhörig mm.) eftersträvas genom att tillsammans med berörda och intresserade aktörer stödja hållbara lokalt förankrade lärande- och utvecklingsprocesser, där kommun och landsting möts, samtidigt som vi tillsammans tar fram ny kunskap till gagn för utveckling.

Implementering och förändring i praktiken är i fokus där ägarskapet för förändringen finns hos berörda verksamheter. Processerna utgår från lokala förutsättningar och de utvecklingsbehov och utmaningar som synliggörs tillsammans med ägarna, berörda verksamheter, brukare/patienter och andra samarbetspartners.

Arbetet baseras på ägarnas gemensamma fokusområden och prioriteringar som togs fram under hösten 2015 (utan inbördes ordning):

- 1. Stöd till personal- och kompetensutveckling**
- 2. Stöd i arbetet med att öka samverkan mellan vård och omsorg**
- 3. Stöd för utvecklingen vård och omsorg i hemmet**
- 4. Stöd till implementering av välfärdsteknologi, teknikstöd och e-hälsa**
- 5. Stöd för systematisk kvalitetsutveckling**

Arbetet inom FOU nu stödjer utvecklingen mot Framtidens Hälso- och sjukvård, det vill säga de stora utmaningarna som hälso- och sjukvården står inför vad gäller exempelvis primärvårdens, äldreomsorgens och äldreomsorgens utveckling. I detta ligger även att bidra till samverkan och utveckling för nätverkssjukvården, även i motsvarande processer inom kommunerna.

2016-12-22

Mål och uppdrag

FOU nu är en forsknings- och utvecklingsenhet med målsättningen att bidra till ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning.

Värde för den enskilde (brukaren, patienten, anhörig mm.) eftersträvas genom att tillsammans med berörda och intresserade aktörer stödja hållbara lokalt förankrade utvecklingsprocesser, där kommun och landsting möts, samtidigt som vi tillsammans systematiskt tar fram ny kunskap till gagn för utveckling.

Implementering och förändring i praktiken är i fokus där ägarskapet för förändringen finns hos berörda verksamheter. För att bidra till ökad kvalitet och effektivitet stödjer FOU nu användning av evidensbaserad kunskap i den praktiska vården och omsorgen. Vidare drivs och befrämjas utvärderingsprocesser, handledning, kompetensutveckling, seminarier, nätverksträffar samt andra relevanta former för kunskapsutbyte och samverkan. Alla som arbetar inom äldre- och funktionshinderområdet inom ägarkommunerna och Stockholms läns landsting kan beröras, oavsett driftsform.

För att stödja nya sätt att erbjuda vård och omsorg möjliggör FOU nu för verksamheter inom kommun och landsting samt andra intresserade aktörer att mötas för att skapa nya arbetsprocesser, kontaktytor, nätverka och ett gemensamt lärande. FOU nu är en resurs för omvärldsbevakning och för att möjliggöra att föra samman verksamheter som står inför liknande utmaningar.

Arbetsprocess

Arbetet inom FOU nu baseras på ett antal hållpunkter. Dessa är styrgruppsmöten och FoU-rådsmöten (fyra gånger är planerade för 2017), möten med representanter för respektive ägare inför arbetet med verksamhetsplan, samt verksamhetsberättelse, se figur 1.

Figur 1. Årshjul 2017 för arbetsprocess inom FOU nu.

2016-12-22

Idéer till utvecklings- och forskningsprocesser kan initieras på många olika sätt. FoU-rådet, styrgruppen, medarbetare som arbetar inom kommunalt- och landstingsfinansierade vård- och omsorgsverksamheterna oavsett driftsform samt FoU-verksamheten har initiativrätt till förslag, uppdrag eller förändrings-/utvecklings-/forskningsarbete.

Idéer, processer eller projekt som FOU nu som ska vara en aktiv part vid planeras tillsammans med den verksamhet där det ska genomföras. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att de arbeten som bedrivs är till gagn för flertal verksamheter. Idéer läggs fram för FoU-rådet för att senare gå till beslut i styrgruppen.

Prioriterade områden

FOU nu:s arbete utformas utifrån styrgruppens gemensamma fokusområden och prioriteringar och verkar främst i frågor som berör gränssnittet, mötet, samverkan mellan kommun och landsting. Prioriterade områden beskrivs nedan. Till respektive område synliggörs projekt och processer som stödjer prioriteringen.

1. Stöd till personal- och kompetensutveckling

För att kunna möta framtida behov och utmaningar står vård och omsorg inför stora förändringar. Behovet av omfattande nyrekrytering lyfts ofta fram men också att personal väljer att stanna för att utveckla vården och omsorgen tillsammans. För såväl kommunalt som landstingsfinansierade verksamheter är det viktigt att vara attraktiva arbetsgivare och ha strategier för att klara framtida personal- och kompetensförsörjning.

Verksamhetsförlagd utbildning för de som utbildar sig inom vård och omsorg kan vara en arena för framtida rekrytering men även en möjlighet till utveckling av verksamheten. Förändringskompetens, evidensbaserat arbetssätt och systematiskt kvalitetsarbete ökar möjligheterna för verksamheterna att attrahera kompetent personal och förnya arbetssätt i takt med ny kunskap och förändrade behov.

FOU nu bidrar till lärandeprocesser som involverar personal i kunskapsbaserad utveckling av verksamheter och tjänster samt bidrar till aktiv samverkan mellan lärosätena och verksamheterna.

Detta område stöds bl a genom följande projekt och processer 2017:

- A. Sammanhållen vård genom enhetliga arbetssätt vid samordnad vårdplanering
- B. Verksamhetsutveckling inom vård och omsorg i samverkan med akademien och gymnasial utbildning
- C. Orsaker till återinläggning till slutenvården
- E. Stöd för systematiskt kvalitetsarbetet
- F. Ökad självständighet för personer med funktionsnedsättning
- G. Spridning av kunskap, stöd vid implementering samt lärande nätverk

2. Stöd i arbetet med att öka samverkan mellan vård och omsorg

För en väl fungerade vård och omsorg, som kan ge rätt stöd, på rätt sätt vid rätt tid, är samverkan mellan vård- och omsorgsgivare av stor vikt. I samverkan ryms möjligheter till personcentrerad vård och omsorg, innovation och ökad effektivitet.

FOU nu med sina unika möjligheter som samägd verksamhet stödjer utveckling av samverkan mellan vård och omsorg samt tillsammans med verksamheter utforska utvecklingsmöjligheter som finns i gränslandet mellan kommun och landsting.

Detta område stöds bl a genom följande projekt och processer 2017:

- A. Sammanhållen vård genom enhetliga arbetssätt vid samordnad vårdplanering
- C. Orsaker till återinläggning till slutenvården
- D. Sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom
- F. Ökad självständighet för personer med funktionsnedsättning

3. Stöd för utvecklingen vård och omsorg i hemmet

Framtidens hälso- och sjukvård och omsorg fokuserar på att kunna ge än mer kvalificerad vård och stöd i hemmet. Rätt vård och stöd vid rätt tid är ofta i den enskildes hem. Vård och omsorg i hemmet behöver hålla god kvalitet och ge den trygghet den enskilde behöver för att inte söka annan vårdform. Det ställer krav på samverkan mellan professioner och med den enskilde och dennes nätverk. T ex är det prioriterat att säkerställa trygg hemgång efter vistelse på slutenvården – för att minska risk för återinläggning.

FOU nu bidrar till ökad kunskap kring hur vård och omsorg i hemmet kan utvecklas och bidrar till lokala utvecklingsarbeten för effektivare stöd till personer med funktionsnedsättning som bor hemma.

Detta område stöds bl a genom följande projekt och processer 2017:

- A. Sammanhållen vård genom enhetliga arbetssätt vid samordnad vårdplanering
- C. Orsaker till återinläggning till slutenvården
- D. Sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom
- E. Stöd för systematiskt kvalitetsarbetet
- F. Ökad självständighet för personer med funktionsnedsättning
- G. Spridning av kunskap, stöd vid implementering samt lärande nätverk

4. Stöd till implementering av välfärdsteknologi, teknikstöd och e-hälsa

De möjligheter som välfärdsteknologin ger vill både kommunerna och landstinget använda för att utveckla såväl tjänster som tillgänglighet och kvalitet inom vård och omsorg. E-hälsa blir en metod för utveckling. Här krävs kunskap om teknikens möjligheter men också om hur nya arbetssätt och tjänster implementeras, följs och vidareutveckla.

2016-12-22

FOU nu medverkar aktivt till att de möjligheter som ny teknik ger uppmärksammas i de utvecklingsarbeten som bedrivs i samarbete med FOU nu samt bidra till kunskapsspridning avseende hur välfärdsteknologi kan införas och följas upp i vård och omsorg.

Detta område stöds genom följande projekt och processer 2017:

- A. Sammanhållen vård genom enhetliga arbetssätt vid samordnad vårdplanering
- F. Ökad självständighet för personer med funktionsnedsättning
- G. Spridning av kunskap, stöd vid implementering samt lärande nätverk

5. Stöd för systematisk kvalitetsutveckling

Det är centralt att vård och omsorg har, kan hålla och utvecklar sin kvalitet. För att stödja såväl invånarnas valfrihet som verksamhetens utveckling är det viktigt att kvalitet blir möjlig att följa och kan jämföras mellan enheter och över tid. Det finns sedan en tid flera nationella kvalitetsregister och uppföljningar som ger möjlighet till såväl jämförelser som verksamhetsutveckling. Nyttan med dessa ska komma verksamheterna och medborgarna till godo.

FOU nu bidrar med kunskap och metodstöd för införande av systematiskt kvalitetsutveckling med stöd av data som möjliggör jämförelser med sig själv och andra.

Detta område stöds genom följande projekt och processer 2017:

- E. Stöd för systematiskt kvalitetsarbetet

Projekt och processer

För att kunna arbeta i linje FOU nu:s uppdrag och målsättning har FOU nu ett dynamisk arbetssätt. Det innebär följsamhet till förändrade behov i FoU-processerna allt efter som processerna utvecklas med en kontinuerlig omprövning och värdering av arbetets utformning. Detta möjliggör en optimal resursanvändning för att på bästa sätt bidra till utveckling av vård och omsorg. Det innebär också att projekten inte är detaljplanerade på förhand. Presentationen här omfattar innehållet i korthet samt målsättning.

Följande huvudsakliga projekt och processer sker 2017:

A. Sammanhållen vård genom enhetliga arbetssätt vid samordnad vårdplanering

Stöd till utveckling av enhetliga arbetssätt och motor för ökad samverkan mellan kommun, slutenvård och primärvård vid samordnad vårdplanering för en sammanhållen vårdkedja. Under 2017 stöttas vård- och omsorgsprocesser för ökad kvalitet, resursanvändande samt minskad återinläggning. Genom ökad kvalitet inom processen samordnad vårdplanering och ökad samverkan mellan aktörerna/verksamheterna stärks möjligheterna att trygga vårdkedjan för den äldre personen.

Aktiviteter under året är att samordna med processer och arbetssätt inom SVEA (Sammanhållen vård genom enhetliga arbetssätt) genom stöd till lokal implementering av förstärkt utskrivning från geriatrik och förstärkt mottagande inom primärvård.

Vidare ge stöd till kommuner, slutenvård och primärvård inom FOU nu:s geografiska ansvarsområde för ökad användning av videoteknik för vårdplaneringsmöten på distans. Möjligheterna att än mer inkludera patienten/brukaren och använda tekniken för möten inom och mellan andra verksamheter utvecklas. Samarbete med akutsjukhusen samt andra FoU-strukturer ska utvecklas. Målsättningen är att fler vårdplaneringar sker med hjälp av videoteknik. Processen planeras att fortgå och utvecklas även efter 2017 så länge behov uttrycks.

B. Verksamhetsutveckling inom vård och omsorg i samverkan med akademi och gymnasial utbildning

- Kliniska lärmiljöer inom geriatrisk hälso- och sjukvård

Genom FOU nu och nätverk/plattform för adjungerade kliniska adjunkter, AKA, får utbildning en tydlig organisering inom geriatriken i länet. FOU nu står för en samordnande och stödjande roll för AKA-funktionen. Samverkan med berörda lärosäten och vården är en förutsättning för detta arbete.

Målsättningen under året är att fortsatt involvera länets geriatriska kliniker samt ASIH, stärka den kliniska lärmiljön för studenter, ökad förståelse, kunskap och intresse för geriatrisk och ASIH verksamhet i Stockholms läns landsting. Vidare att visa på möjligheterna med vårdutveckling genom utbildningsuppdraget genom att systematiskt arbeta med förbättringsarbeten. I strategier som stimulerar vårdprocesser baserade på evidens där kunskapsluckor kan identifieras och åtgärdas. På basen av erfarenheter från arbetet, har en probleminventering rörande utbildningsuppdraget och verksamhetsintegrerat lärande genomförts under 2016. Resultatet kommer att generera möjlighet till en gemensam bild av hur studentverksamhet kan skapa ett mervärde som även beaktar det interdisciplinära perspektivet och ett personcenterat förhållningssätt som involverar flera aktörer och går över gränser till olika vårdgivare för hälso- och sjukvård i länet.

Processen finansieras via externa medel från Landstingsstyrelsens förvaltning. Ambitionen från LSF är en långsiktig satsning, medel från LSF beslutas dock årsvis.

- Utbildningsboende LSS

Under året kartlägger FOU nu förutsättningar och möjligheter med att använda sig av lärdomar från Utbildningsäldreboendeprocessen fast inom LSS-verksamhet, tillsammans med intresserade verksamheter och lärosäten. Processen kan bli långsiktig men beror på utfallet av kartläggningen.

- Samarbete Vård och Omsorgscollege

FOU nu samarbetar med lokala college inom ägarnas geografiska område och är vid förfrågan representanter i lokala styrgrupper. Medverkan sker så länge behov uttrycks.

- Samverkan äldreboende högskola

Under 2016 påbörjades en sammanställning av vad som gjorts och vad som åstadkommit i Utbildningsäldreboendeprocessen. Utifrån sammanställningen görs under våren 2017 ett omtag rörande processens inriktning och organisering. En workshop planeras där involverade parter (inkl högskola och gymnasium) bjuds in för att tillsammans stanna upp och måla kartan över var vi befinner oss, vad de olika aktörerna vill uppnå, vilka utmaningarna är och vilka roller de olika parterna har/kan ha.

Upplägget av processen ses även över för att möta ökat intresse för medverkan samt för att vidareutveckla samverkan mellan verksamheter och akademi.

C. Orsaker till återinläggning till slutenvården

För att utveckla den geriatriska vården samt öka kunskapen om återinläggning och vårdmötets betydelse för detta medverkar FOU nu i forskningsprojekt i samarbete med de geriatriska klinikerna inom SLSO.

Data från journalsystemet Take Care och VAL-databasen kommer att analyseras under 2017 för att undersöka vilka faktorer som påverkar återinläggning. Resultatet är av vikt för den geriatriska patienten då det möjliggör ökad förståelse för vad som påverkar återinläggning. Projektet delfinansieras av forskningsmedel samt medverkande geriatriska kliniker och ASiH. Kompletterande forskningsmedel söks under året för fördjupade studier under 2017 och 2018 om medel erhålls.

D. Sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom

Samverkan kring demensfrågorna fortsätter. Nätverket gör i december 2016 en plan för samverkan 2017. Målsättning för FOU nu är att ge stöd till den lokala samverkan samt bistå med god kunskap om demensarbetet i de andra kommunerna och i länet som helhet. Vidare att inspirera till, underlätta och samordna idéer för utveckling av sammanhållen vård och omsorg för personer med demenssjukdom samt stöd till deras anhöriga. Fokus för 2017 blir bland annat implementering av nya demensriktlinjerna som kommer träda i kraft under hösten 2017. Processen planeras att fortgå även under 2018 och utformas efter de behov som nätverket uttrycker.

E. Stöd för systematiskt kvalitetsarbetet

- Öppna jämförelser – äldreomsorg

FOU nu samordnar samverkan kring öppna jämförelser – äldreomsorg. Målsättning är att vidareutveckla och implementera en arbetsmodell för hur kommunerna kan samarbeta för att kunna använda öppna jämförelser i förbättringsarbete. Arbetet utgår från den arbetsprocess och årsplan som togs fram under 2016. Processen inkluderar diskussion om indata, sammanställning av utdata, gemensam analys av utdata, diskussion om eventuella gemensamma utvecklingsfrågor och efterföljande utvecklingsinitiativ. Enkätresultaten sammanställs och diskuteras löpande med fokus på beställar- och ledningsnivå. En långsiktig process som sträcker sig efter 2017.

F. Ökad självständighet för personer med funktionsnedsättning

- Lokal utveckling utifrån skriften

Skriften om intervjuundersökningen färdigställdes och lanserades 2015 och användes för lokalt utvecklingsarbete under 2016. Fokus för 2017 är dra nytta av arbetet som gjorts fram tills nu. Det innebär spridning av resultat av utvecklingsarbetet 2015-2016 lokalt i respektive kommun och till berörda landstingsverksamheter och utifrån detta ge stöd till lokalt utvecklingsarbete.

1. Erbjudna lokala spridnings/ inspirationskonferenser. Medverka vid att sprida skriften ” Självständighetens labyrint” med studiematerial och resultatet från utvecklingsarbetet i kommunerna, t ex genom föreläsning/workshop. Planeras tillsammans med kommunen så att det fasas in i det lokala utvecklingsarbetet.
2. Stödja användandet av studiematerialet. Sprida information. Erbjudna inspirationsmöten inför start av arbete med materialet, i kommuner alternativt hos enskilda verksamheter. Stöd och nätverk till personer som vill leda cirklarna.
3. Stöd att lokalt vässa uppdraget kring självständighet. Stöd till kommun som vill se över styrdokument och former för uppföljning i syfte att öka förutsättningar för självständighet.
4. Övrigt; Bidra med spridning av aktuell forskning inom området samt söka goda exempel mm kring hur utveckling kan ske tillsammans med personer med funktionsnedsättning.
5. Gemensam konferens för erfarenhetsutbyte nov/dec 2017. Möjlighet till lärande, inspiration och erfarenhetsutbyte kring arbetet för ökad självständighet.

- Samverkan kommuner och landsting. Vårdens viktiga roll lyftes fram av intervjupersonerna i undersökningen som presenteras i skriften. FOU nu tar initiativ till att bjuda in landstingsverksamheter i det fortsatta arbetet.

Processen planeras att fortgå och utvecklas även efter 2017. Detta som en del i fortsatt utveckling av ”LSS-området”.

G. Spridning av kunskap, stöd vid implementering samt lärande nätverk

Metoder för att stödja användning av ny kunskap och förändringsarbete inklusive uppföljning kommer att utvecklas. Detta som ett led i en evidensbaserad implementering som grund för evidensbaserad praktik. Stor vikt läggs vid att möta medarbetare och verksamheter i deras vardag, där forskning och utveckling ska ske och resultaten användas. Genom lärande nätverk möjliggörs för verksamheter att tillsammans lära av varandra samt utbyta kunskaper och erfarenheter. Vidare att stödja varandra att omsätta ny och befintlig kunskap i praktisk verksamhet. Nätverken planeras att fortgå så länge de bedöms (av de som medverkar i nätverken) vara värdeskapande. Detta stäms kontinuerligt av under 2017.

-Handledning

För att stödja ett lärande till gagn för verksamheternas utveckling och i slutändan den enskilde brukaren/patienten erbjuder FOU nu stöd och handledning vid forsknings-, utvecklings- och utvärderingsprojekt relaterat till ägarna. Huvudansvaret för exempelvis utvärderingsprojekt ligger i regel på involverad verksamhet. I särskilda fall kan en extern granskande utvärdering adresseras via FOU nu, utifrån en diskussion i styrgruppen.

-Dagverksamhet demens

Nätverket är för de som arbetar på eller för dagverksamheterna. Nätverkets träffar fortsätter 2017 och då kommer även FOU nu initiera dialog med chefer för dagverksamheterna för att undersöka möjlig utveckling av samverkan.

-Införande, användning och uppföljning av välfärdsteknologi

Nätverket möjliggör stöd till och ett gemensamt lärande mellan verksamheter som driver processer utifrån välfärdsteknologi, exempelvis nattlig tillsyn med kamera. Antalet träffar och nätverkets utveckling bestäms av verksamheternas behov i frågan.

- Individens behov i centrum

Individens behov i centrum, IBIC, är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt rörande vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. IBIC är en vidareutveckling av Äldres behov i centrum, ÄBIC. FOU nu leder ett lärande nätverk (träffas 1-2 ggr/termin) för berörda personer inom kommunerna för att stödja införandet av IBIC. Därutöver bjuder FoU-enheterna i länet in till gemensamma träffar, där bl.a. Socialstyrelsen kommer att delta. Under 2017 kartläggs behov och förutsättningar för kompletterande stödinsatser rörande införandet av IBIC.

- Nätverk för arbetsterapeuter och fysioterapeuter verksamma inom äldreomsorg och äldreomsorg.

Nätverket träffas 2 ggr/termin och ämnen/teman bestäms gemensamt av deltagarna.

2016-12-22

- Nätverk utveckling av förebyggande verksamheter äldre

Under 2016 har ett erfarenhetsutbyte startat på initiativ från Upplands-Bro och Solna kring frågor som rör utveckling av det förebyggande arbetet för äldre personer. Arbetet 2017 kommer att starta med att FOU nu bjuder in till ett seminarium om kunskapsläget och tillsammans med kommunerna identifiera utvecklingsområde för 2017. Förutom chefer och nyckelpersoner från verksamheterna kommer beställarperspektivet lyftas.

För detaljerad information om pågående forsknings- och utvecklingsprocesser, besök www.founu.se.

Miljö- och jämställdhetsarbete

Miljöarbetet följer kraven utifrån ISO 14001. Det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsätter. FOU nu eftersträvar att ha en god sammansättning av både män och kvinnor på arbetsplatsen.

Personal och ekonomi

Att engagera kompetent personal att leda utvecklings- och forskningsprocesser är en förutsättning för FoU-arbete. En framgångsfaktor är även att möjliggöra för personal att också dela sin tid mellan FOU nu och andra verksamheter. Detta gör att samverkan mellan verksamheter också utvecklas. Nätverket kring FOU nu och sammanhanget som FOU nu verkar i ska fortsätta att utvecklas. Till exempel med andra akademiska plattformar inom SLL, FoU-enheter, högskolor/universitet, vård- och omsorgsverksamheter, CARPE samt näringslivet. Under 2017 är antalet årsarbetare 4,1.

Verksamheten samfinansieras genom anslag från parterna enligt avtal samt även genom externa medel. I relation till tidigare år beräknas omfattningen av externa anslag minska vilket i kombination med ökade lönekostnader leder till mer begränsat utrymme för FoU-processer 2017.

Intäkter	
Kommuner	1 920 000
Stockholms läns landsting	1 920 000
Externa medel	1 300 000
Summa	5 140 000
Utgifter	
Personal/projektkostnader	4 340 000
Hyra, IT, OH, avskrivningar	800 000
Summa	5 140 000

Järfälla 2016-12-22

Eva Henriksen, Verksamhetschef FOU nu

Håkan Uvhagen, Bitr Verksamhetschef FOU nu

